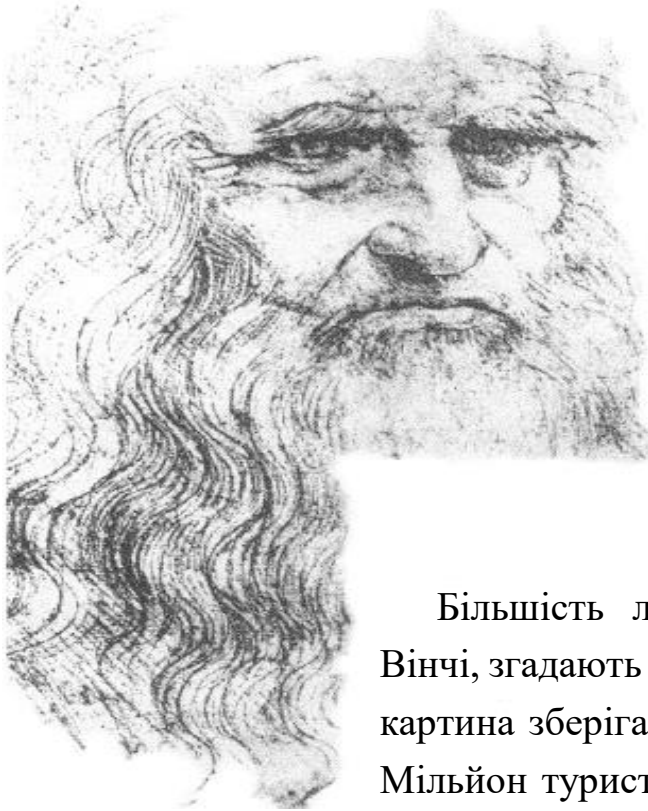

**Регіональне моніторингове дослідження рівня сформованості в учнів
5 класів читацької, математичної компетентності та компетентності
в галузі природничих наук (за результатами навчання в початковій школі)**

(Час виконання завдань з читання – 45 хвилин)

**Завдання з читання
«Леонардо да Вінчі – людина, яка випередила свій час»**

№ завдання	Формат завдань	Індикатори	Кількість балів за виконання завдання	
			Не виконано (або неприйнятна відповідь)	Прийнятна відповідь
1	З вибором однієї відповіді	Пошук інформації в тексті	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
2	З вибором однієї відповіді	Інтерпретація та узагальнення інформації	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
3	Відкритої форми з розгорнутою відповіддю	Пошук інформації в тексті	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
4	З вибором однієї відповіді	Формулювання висновків	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
5	Відкритої форми з розгорнутою відповіддю	Формулювання висновків	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
6	З вибором однієї відповіді	Формулювання висновків	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
7	З вибором однієї відповіді	Пошук інформації	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
8	Відкритої форми з розгорнутою відповіддю	Інтерпретація та узагальнення інформації	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Часткова відповідь	1
			Повна відповідь	2
9	З вибором однієї відповіді	Аналіз і оцінка змісту, мови і елементів тексту	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Прийнятна відповідь	1
10	Відкритої форми з розгорнутою відповіддю	Аналіз і оцінка змісту, мови і елементів тексту	Не виконано (або неприйнятна відповідь)	0
			Часткова відповідь	1
			Повна відповідь	2
Разом				12

Леонардо да Вінчі – *людина, яка випередила свій час*

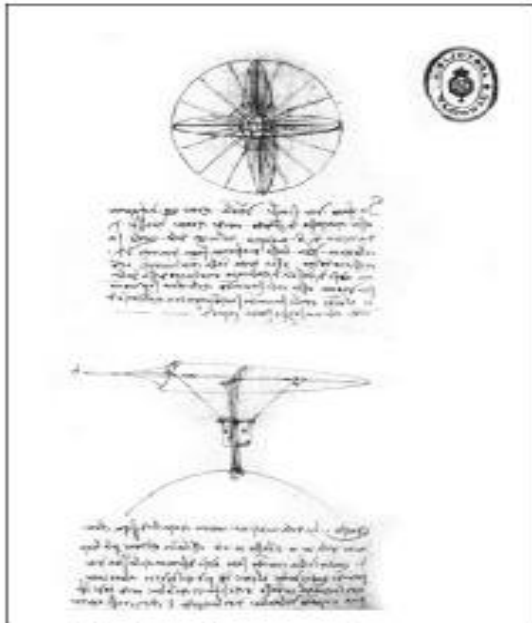
Більшість людей, почувши ім'я Леонардо да Вінчі, згадують його відому картину «Мона Ліза». Ця картина зберігається в художньому музеї в Парижі. Мільйон туристів щороку приходять подивитися на неї.

Але Леонардо був не лише художником. Він також відомий як талановитий винахідник, інженер, архітектор і скульптор. У нього було багато нових та незвичних ідей.

Леонардо да Вінчі народився в 1452 році в замиському будинку свого батька біля міста Вінчі в Італії. Його дитинство проходило серед живої природи, і хлопчик любив спостерігати за тваринами і комахами, які його оточували.

Пізніше Леонардо разом із батьком переїхав до міста Флоренції. Там Леонардо став працювати і навчатися у відомого художника і скульптора на ім'я Верроккьо.

За час роботи у Верроккьо Леонардо дізнався дуже багато про тогочасну техніку. Це допомогло йому зрозуміти, як працюють різні механізми. А ще він навчився змішувати різні фарби для отримання потрібних кольорів і користуватися металевим знаряддям для створення скульптур.

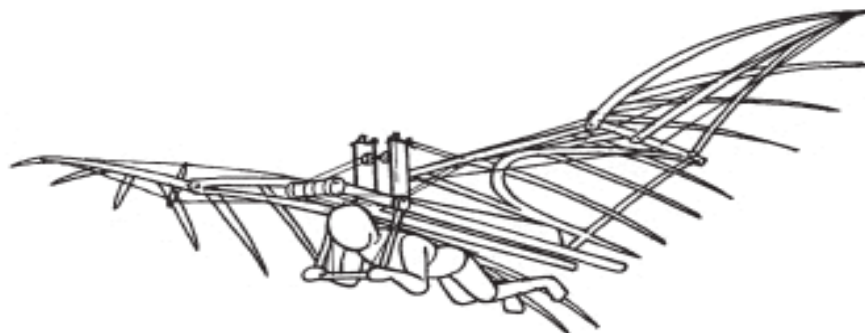

Сторінка із записної книжки
Леонарда да Вінчі

Леонардо постійно відчував спрагу до знань. Він вивчав світ навколо себе і малював все, що бачив. Він читав всі книги, які вдавалося дістати, прислухався до розмов та ідей і занотовував все нове, про що дізнавався. Одні його записні книжки були великими, як плакати, інші – маленькими, щоб було зручно носити за поясом. Багато його записів загубилося, але деякі на початку 19 століття були опубліковані, і їх можна побачити в наш час. У них містяться малюнки і нотатки, зроблені акуратним почерком.

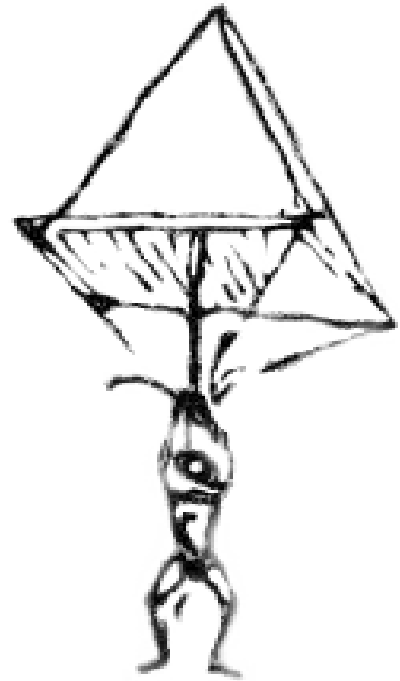
У записниках Леонардо є описи його винаходів. Вони свідчать про великий інтерес хлопця до того, що і як працює. Його цікавили машини, але разом із тим він проявляв інтерес до того, як рухаються живі істоти, яку вони мають будову. Леонардо вивчав і малював рухому воду, листя на деревах, птахів, що летять, і людські тіла. Спостерігаючи за всім, що його оточувало, він весь час дізнавався про щось нове.

Усі отримані знання і запозичені в інших людей ідеї Леонардо розвивав і удосконалював. У результаті більшість малюнків в його записниках відображають абсолютно нові ідеї. Деякі схожі на картинки з майбутнього. Наприклад, його малюнок «Машина, що літає» був зроблений задовго до появи в небі повітряних куль та літаків.

Малюнок Леонарда да Вінчі «Машина, що літає»

Хоча Леонардо був сповнений нових ідей, багато з того, що було на малюнках, йому не вдалося втілити в життя. В одній із його записних книжок є малюнок людини з парашутом. Ця ідея була реалізована тільки через 300 років, в 1783 році, коли один француз став першою людиною, що спустилася на землю з парашутом.

Малюнок парашута, зроблений Леонардо да Вінчі

Інший винахід ґрунтувався на вивченні Леонардо будови людського тіла і на його інтересі до того, як людина рухається. У Леонардо багато малюнків, на яких зображено руки, ноги та інші частини людського тіла, він фактично спроектував механічну людину-робота! Цей робот міг сидіти прямо, махати руками, рухати головою, відкривати і закривати рот.

Леонардо да Вінчі помер у 1519 році. Він дійсно був людиною, яка випередила свій час.

Запитання до тексту

- 1. Ким був Леонардо да Вінчі?**
    - А Фермером.
    - Б Лікарем.
    - В Скульптором.
    - Г Будівельником.
  - 2. Який досвід, отриманий Леонардо да Вінчі в дитинстві, допоміг йому стати винахідником?**
    - А Подорож до Парижа зі своїм батьком.
    - Б Спостереження за тваринами та комахами.
    - В Відвідування художніх музеїв.
    - Г Змішування фарб для отримання потрібних кольорів.
  - 3. Чим був знаменитий Верроккьо?**
-
-

4. Що говорять про Леонардо да Вінчі слова «відчував спрагу до знань»?

- А** Він хотів дізнатися якомога більше.
- Б** У нього було багато ідей щодо створення різних механізмів.
- В** Він був талановитим художником і скульптором.
- Г** Він мав своє уявлення про майбутнє.

5. Чому записні книжки Леонардо да Вінчі мають важливе значення і в наш час?

---

6. Чому Леонардо да Вінчі не побачив, як більшість із його винаходів використовувалися в житті?

- А** Він був зайнятою людиною, яка постійно винаходила щось нове.
- Б** Він був не тільки винахідником, а й художником.
- В** Він помер до того, як винаходи були втілені.
- Г** Він нікому не дозволив втілювати свої ідеї та винаходи.

7. У якому році був вперше використаний парашут?

- А** У 1452 році.
- Б** У 1519 році.
- В** У 1783 році.
- Г** У 1800 році.

8. Стаття називається «Леонардо да Вінчі. Людина, яка випередила свій час». Наведи один приклад винаходу Леонардо да Вінчі і поясни, як це показує, що вчений випередив час, у якому жив.

---

9. Який із наведених заголовків міг би стати іншою назвою для цієї статті?

- А** Леонардо да Вінчі – знаменитий майстер по металу.
- Б** Леонардо да Вінчі – людина, яка жила в Італії.
- В** Леонардо да Вінчі – знаменитий художник.
- Г** Леонардо да Вінчі – людина, у якої багато ідей.

10. Якої думки автор про Леонардо да Вінчі? Щоб дати відповідь, скористайся його словами, які ти прочитав у статті.

Відповіді на завдання з читання
«Леонардо да Вінчі – людина, яка випередила свій час»

1. Ким був Леонардо да Вінчі?

Відповідь: В (Скульптором).

2. Який досвід, отриманий Леонардо да Вінчі в дитинстві, допоміг йому стати винахідником?

Відповідь: Б (Спостереження за тваринами та комахами).

3. Чим був знаменитий Верроккьо?

Мета: Набуття досвіду читання для отримання і використання інформації.

Діяльність: Знаходження інформації, поданої в явному вигляді.

Надана прийнятна відповідь

У відповідях наводиться хоча б одна з професійних характеристик Верроккьо, що зазначена в тексті.

Приклади прийнятної відповіді:

У відповіді йдеться про те, що Верроккьо був художником або що він був скульптором. Обидві характеристики можуть бути наявними у відповіді, але досить і однієї для отримання бала. (Відповідь «живописець» зараховується).

- Він знаменитий через свої картини. Він знаменитий своїми мистецькими роботами.

Надана неприйнятна відповідь

У відповідях не наводиться жодної професійної характеристики Верроккьо, про яку згадується в тексті.

Приклади неприйнятної відповіді:

У відповіді не йдеться про те, що Верроккьо був художником або скульптором. У відповіді наявна інша інформація з тексту про Верроккьо, що не пояснює, чому він був знаменитий.

- Він працював з Леонардо да Вінчі.
- Тому що він жив у Флоренції.
- Через винаходи.
- Тому що він допомагав Леонардо змішувати фарби і отримувати нові кольори.

Або відповідь відсутня.

4. Що говорять про Леонардо да Вінчі слова «відчував спрагу до знань»?

Відповідь: А (Він хотів дізнатися якомога більше).

5. Чому записні книжки Леонардо да Вінчі мають важливе значення і в наш час?

Мета: Набуття досвіду читання для отримання і використання інформації.

Процес: Формулювання висновків.

Надана прийнятна відповідь

Відповідь містить правильний висновок про те, чому записники Леонардо важливі для людей в наші дні.

Приклади прийнятної відповіді:

У відповіді показано розуміння того, що із записників сучасні люди дізнаються про ідеї Леонардо. У відповіді можуть зазначатися конкретні ідеї або інформація із записників Леонардо, або йти мова взагалі про цінності записників як способу спілкування.

Тобто, у відповіді повинна бути відображена ідея комунікації через записні книжки. Ключові слова: показують, розповідають, вчать, допомагають побачити.

- Вони показують, що він думав про машин, що літають тоді.
- Його записні книжки показують його ідеї.
- Вони показують як він винаходив свої винаходи.
- Завдяки їм ми можемо знати трохи більше про нього.
- Вони показують, що думав Леонардо да Вінчі.
- Для відтворення його винаходів.

Надана неприйнятна відповідь

У відповідях не наводиться прийнятний висновок про те, чому записники Леонардо важливі для людей в наші дні.

Приклади неприйнятної відповіді:

Відповідь не демонструє розуміння того, що із записників сучасні люди дізнаються про ідеї Леонардо. Може йтися про те, що в записниках є його малюнки, але не згадується про важливість ідей, який відображені в цих малюнках. Наприклад:

- Вони показують, як добре він умів малювати.
- Для людей важливо бачити їх.
- Тому що він був знаменитим.

- Тому що він винайшов деякі речі.
Або відповідь відсутня.

6. Чому Леонардо да Вінчі не побачив, як більшість із його винаходів використовувалися в житті?

Відповідь: В (Він помер до того, як винаходи були втілені).

7. У якому році був вперше використаний парашут?

Відповідь: В (У 1783 році).

8. Стаття називається «Леонардо да Вінчі. Людина, яка випередила свій час». Наведи один приклад винаходу Леонардо да Вінчі і поясни, як це показує, що вчений випередив час, у якому жив.

Мета: Набуття досвіду читання для отримання і використання інформації.

Процес: Інтерпретація та узагальнення інформації.

Надана повна відповідь

У відповідях демонструється повне розуміння основної ідеї тексту, відображено зв'язок заголовка тексту із його змістом.

Приклади повної відповіді:

У відповіді наявні обидва елементи, зазначені в запитанні:

- 1) наводиться один приклад того, що зробив Леонардо, або вказується на одну з його ідей (див. наведений нижче список;
- 2) пояснюється, як цей приклад або ідея показує, що Леонардо випередив свій час.

Приклади того, що зробив Леонардо да Вінчі, або ідеї, які демонструють, що він випередив свій час:

- малюнок «машина, що літає» [або просто машина] / нове обладнання / як літати;
- малюнок людини з парашутом;
- модель механічної людини / «робота»

Із пояснення повинно явно випливати, що цей винахід або ідея не були використані під час Леонардо, а були затребувані пізніше:

- Він придумав, як люди можуть літати. Це показує, що він випередив свій час, оскільки літаки були побудовані через багато років після його смерті.
- Він винайшов машину, що літає, і яка використовується в наші дні. Тому це показує, що він випередив час.

- Він винайшов машину, що літає, і яка не була зроблена до 1900.
- Він винайшов багато механізмів. Він випередив свій час, тому що він помер до того, як були виконані його винаходи.

Надана часткова відповідь

У відповідях демонструється часткове розуміння основної ідеї тексту шляхом знаходження відповідної інформації.

Приклади часткової відповіді:

У відповіді наводиться один приклад зі зробленого Леонардо або одна з його ідей (див. наведений вище список), але не пояснюється, як цей приклад / ідея демонструє, що він випередив свій час:

- Він придумав, як зробити робота.
- Він випередив свій час, тому що він думав, як літати.
- Він винайшов машину, що літає, інші люди використовують ці речі.

Або у відповіді наводиться один приклад із того, що зробив Леонардо, або вказується на одну із його ідей (див. наведений вище список), але подається неясне, неповне пояснення:

- Він показав, як використовувати парашут. Це свідчить, що він випередив свій час.

Надана неприйнятна відповідь

У відповідях демонструється нерозуміння основної ідеї тексту.

Приклади неприйнятної відповіді:

У відповіді не наводиться жоден із прикладів того, що зробив Леонард, та жодна з його ідей (див. наведений вище список). У відповіді може міститися будь-яка інша інформація з тексту:

- Він використовував метал при створенні скульптур.

Або у відповіді повторюється або перефразується частина питання про те, що Леонардо випередив свій час:

- Те, що він зробив, показує, що він випередив свій час.
- Він зберіг для нас винайдені ним речі.

Або відповідь відсутня.

9. Який із наведених заголовків міг би стати іншою назвою для цієї статті?

Відповідь: Г (Леонардо да Вінчі – людина, у якої багато ідей).

10. Якої думки автор про Леонардо да Вінчі? Щоб дати відповідь, скористайся його словами, які ти прочитав у статті.

Мета: Набуття досвіду читання для отримання і використання інформації

Процес: Аналіз і оцінка змісту, мови і елементів тексту.

Надана повна відповідь

Відповіді містять повне розуміння позитивного ставлення автора до Леонардо і підтвердження цієї оцінки.

Приклади повної відповіді.

У відповіді присутні обидва елементи, зазначені в запитанні:

- 1) позитивна оцінка автором діяльності Леонардо;
- 2) посилання на текст, що пояснює цю оцінку.

Опис точки зору автора і її пояснення можуть бути подані як у вигляді конкретної інформації, так і у вигляді відповідної цитати. Позитивне ставлення може бути виражено словами «хороший художник», «хороший скульптор» тощо:

- Автор думає, що він дійсно дуже розумна людина, якщо зробив так багато різних винаходів.

- Автор вважає Леонардо великою людиною, тому що він використовує такі слова для його опису, як: «талановитий, художник, інженер, архітектор, скульптор».

- Автор вважає, що він людина, який випередив свій час, тому що у нього було багато задумів різних винаходів. (Зверніть увагу на те, що у відповіді вираз «людина, який випередив свій час» використовується для опису думки автора.)

- Автор думає, що він дуже талановита людина, тому що він називає його людиною, що випередив свій час. (Зверніть увагу на те, що у відповіді вираз «людина, який випередив свій час» використовується для пояснення думки автора).

- Автор думає позитивно про Леонардо, тому що він винахідник і скульптор.

- Автор думає, що він дуже розумний, оскільки придумав нові винаходи.

Надана часткова відповідь

У відповідях демонструється часткове розуміння позитивного ставлення автора до Леонардо.

Приклади часткової відповіді:

У відповіді зазначено тільки позитивне ставлення автора до Леонардо. Позитивне ставлення автора може бути виражено явно (наприклад, він був хорошою людиною), подаватися у вигляді певної інформації або відповідної цитати з тексту:

- Автор думає, що Леонардо дуже талановитою і розумною людиною.
- Автор каже, що Леонардо був дуже хорошим винахідником.
- Автор думає, що Леонардо дійсно людина, який випередив свій час.
- Автор думає, що він великий, у статті багато позитивного про нього.

Надана неприйнятна відповідь

У відповідях демонструється нерозуміння позитивного ставлення автора до Леонардо.

Приклади неприйнятної відповіді:

У відповіді не наявний жоден з двох елементів, зазначених у запитанні:

- 1) позитивна оцінка автором діяльності Леонардо;
- 2) посилання на текст, що пояснює цю позитивну оцінку.

Наприклад:

- Леонардо жив багато років тому.
- Автор написав дуже хорошу розповідь.

Або відповідь відсутня.